

Y Gronfa Radio Cymunedol

Adroddiad diwedd blwyddyn: 2024-25

Adroddiad blynyddol ar y Gronfa Radio Cymunedol

Adroddiad

Cyhoeddwyd 8 Gorffennaf 2025

Cynnwys

Adran

- Trosolwg
- Adroddiad diwedd blwyddyn y Gronfa Radio Cymunedol 2024-25

1. Trosolwg

- 1.1 Mae'r ddogfen hon yn egluro sut cafodd y Gronfa Radio Cymunedol ("y Gronfa") ei gweinyddu yn 2024-25. Mae'r Adran dros Dechnoleg Ddigidol, Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon ("DCMS") wedi gofyn i Ofcom weinyddu'r Gronfa. Mae DCMS yn rhoi swm o arian i'r Gronfa bob blwyddyn, ac mae grantiau'n cael eu dyfarnu i orsafoedd radio cymunedol sydd wedi'u trwyddedu gan Ofcom.

2. Y Gronfa Radio Cymunedol – Adroddiad Diwedd Blwyddyn 2024-25

- 2.1 Diben y Gronfa Radio Cymunedol yw helpu'r rhai sy'n dal trwyddedau radio cymunedol, a helpu gyda'r costau craidd sy'n gysylltiedig â darparu gwasanaethau radio cymunedol.
- 2.2 Ofcom sy'n gweinyddu'r Gronfa ar ran DCMS. Mae'r arian sy'n cael ei ddyrannu i'r Gronfa yn cael ei roi ar ffurf grantiau, yn dilyn proses ymgeisio ffurfiol.
- 2.3 Panel y Gronfa Radio Cymunedol ("y Panel") sy'n penderfynu ar y ceisiadau am grant, ac mae'r Panel yn adrodd i Fwrdd Rheoli a Pholisi Ofcom.
- 2.4 Dyrannodd DCMS £400,000 i'r Gronfa ar gyfer y flwyddyn ariannol 1 Ebrill 2024 i 31 Mawrth 2025. Cawsom gadarnhad gan DCMS ym mis Ionawr 2025 bod £50,000 pellach yn cael ei ddarparu ar gyfer yr ail rownd ariannu. Cytunwyd hefyd:
- ad-daliad grant gan dderbynnydd blaenorol o £11,759.20 cyn y rownd gyntaf o gyllid ym mis Gorffennaf 2024; a;
 - gellid dyrannu dau danwariant grant gwerth cyfanswm o £5,438 cyn yr ail rownd o gyllid ym mis Ionawr 2025 i'r Gronfa.
- O ganlyniad, sicrhawyd bod cyfanswm o £467,197.20 ar gael.
- 2.5 Cyfarfu'r Panel ddwywaith yn ystod y flwyddyn i ystyried ceisiadau am ddyfarniadau grant, ym mis Gorffennaf 2024 ac ym mis Ionawr 2025.

Crynodeb o'r taliadau

- 2.6 Yn y rownd gyntaf, dyfarnwyd grantiau gwerth £205,479 i 11 gorsaf.
- 2.7 Yn yr ail rownd, dyfarnwyd grantiau gwerth £261,476 i 15 o orsafoedd.
- 2.8 Dros y ddau rownd ariannu, ystyriwyd 161 o geisiadau yn gofyn am gyfanswm o £3,394,976.
- 2.9 Roedd grantiau yn ystod y flwyddyn yn amrywio o £4,320 i £33,854, gyda thaliad cyfartalog o £17,960 wedi'i ddyfarnu ar draws y ddau gylch ariannu. Dyfarnwyd cyfanswm o 26 o grantiau ar draws y ddau gylch ariannu.

Blaenoriaethau'r Panel

- 2.10 Mae Ofcom yn cyhoeddi datganiad gan y Panel yn dilyn pob rownd ariannu sy'n nodi'r dyfarniadau a wnaed ac yn nodi blaenoriaethau ariannu'r Panel. Fel rhan o'r datganiad hwn, mae'r Panel hefyd yn darparu adborth cyffredinol ar y ceisiadau a ddaeth i law er mwyn rhoi rhywfaint o gymorth i ymgeiswyr aflwyddiannus gydag unrhyw geisiadau y byddant o bosibl

yn eu cyflwyno yn y dyfodol.

- 2.11 Roedd y Panel o'r farn y dylai'r grantiau a roddwyd, cyn belled ag y bo modd, gefnogi sefydlogrwydd ariannol a chynladwyedd hirdymor gorsafoedd, ac felly roedd yn debygol o ffafrio ceisiadau a oedd yn blaenoriaethu'r meysydd hyn a/neu'n cynnig siawns o ddod yn hunangynhaliol y tu hwnt i gyfnod y grant.
- 2.12 Tynnodd y Panel sylw at y ffaith nad oedd nifer fach o orsafoedd wedi darllen y nodiadau canllaw a gyhoeddwyd gan Ofcom, sy'n amlygu'r mathau o geisiadau na ellir eu hariannu, megis costau rhent/cyfleustodau a thalu ffioedd trwydded. Atgoffodd y Panel ymgeiswyr i ddarparu gwybodaeth ariannol gyfredol gan fod rhai gorsafoedd wedi darparu cyfrifon ariannol nad oeddent yn adlewyrchu eu statws ariannol cyfredol.
- 2.13 Yn dilyn y ddwy rownd, pwysleisiodd y Panel y dylai gorsafoedd sy'n gwneud cais am gyllid ar gyfer rolau swyddi fod yn glir ynghylch cyfrifoldebau a disgwyliadau'r rolau hynny, a thynnodd sylw at y ffaith bod ceisiadau cryf yn aml yn cynnwys targedau mesuradwy ar gyfer eu rolau, megis yr incwm disgwylidig o rolau gwerthu/cynhyrchu incwm.
- 2.14 Ar gyfer ceisiadau sy'n seiliedig ar gyflog, atgoffodd y Panel yr ymgeiswyr ei bod yn hanfodol bod yn glir ynglŷn â'r oriau gwaith a bod yn rhaid i'r cyflog sylfaenol fodloni'r cyflog byw cenedlaethol. Atgoffodd hefyd orsafoedd nad yw'r Gronfa'n talu am "ffioedd rheoli" ac y dylid rhestru "argostau" eraill yn llawn.
- 2.15 Yn dilyn yr ail rownd, pwysleisiodd y Panel bwysigrwydd bod y rhai sy'n derbyn grantiau yn darllen eu cytundeb grant i sicrhau nad yw arian yn cael ei gamwario na'i ddefnyddio y tu allan i delerau'r cytundeb. Atgoffodd y Panel y rhai sy'n derbyn grantiau hefyd o'u cyfrifoldeb i adrodd ar wariant y grant.
- 2.16 Yn dilyn y ddwy rownd, nododd y Panel ei fod yn mwynhau darllen disgrifiadau cryno o hanes gorsaf a'i gweithgareddau cyfredol, yn enwedig o'r gorsafoedd hynny a oedd yn gallu dangos eu bod wedi sicrhau budd cymdeithasol rhagorol.

Monitro grantiau

- 2.17 Mae gan y Panel weithdrefn adrodd ar waith i wneud yn siŵr bod y dyfarniadau grant yn cael eu gwario fel y cytunwyd. Rhoddir cytundeb grant ar waith rhwng Ofcom a phob trwyddedai y dyfarnir grant iddo, ac mae hwn yn nodi telerau'r dyfarniad, gan gynnwys cyfnod gwariant. Ar ddiwedd cyfnod gwario'r grant, mae'n rhaid i'r ymgeiswyr llwyddiannus gwblhau adroddiad (yr 'adroddiad grant') sy'n rhoi manylion ynghylch sut roedden nhw wedi gwario eu grant o'r Gronfa. Ar ben hynny, gofynnir am adroddiadau grant interim hanner ffordd drwy'r cyfnod gwario perthnasol. Nod yr adroddiadau interim ydy helpu i ddod o hyd i unrhyw broblemau posibl a fydd yn deillio o wario'r grant. Os na roddir adroddiad boddhaol, mae'n bosibl y bydd y Panel yn gofyn i'r grant gael ei ad-dalu, a gall ystyried peidio â dyfarnu grant pellach i drwyddedai mewn rownd yn y dyfodol.
- 2.18 Os bydd y sawl sy'n dal trwydded yn peidio â dal ei drwydded ddarlledu (e.e. drwy ei hildio neu ei dirymu) tra bod cytundeb grant yn ei le, bydd yn ofynnol i unrhyw arian grant sydd heb ei wario gael ei ad-dalu'n llawn.
- 2.19 Roedd y rhan fwyaf o'r adroddiadau grant a dderbyniwyd yn ystod 2024-25 yn foddhaol ond cododd rhai problemau yn ystod y cyfnod ynghylch camwariant a chamreoli arian grant. Yn yr achosion hyn, mae Ofcom wedi ceisio adennill arian oddi wrth y trwyddedeion. Mae Ofcom yn gwirio pob adroddiad yn ofalus ac yn gofyn am eglurhad

gan dderbynyddion grantiau yn ystod y broses adolygu.

- 2.20 Ystyriodd y Panel nifer o geisiadau i ail-bwrpasu rhan o'r arian a dderbyniwyd, neu i ymestyn cyfnod grant gan ddilyn anawsterau wrth lenwi swyddi gwag a ariannwyd. Mae'r Panel yn ystyried pob cais o'r math hwn ar ei delerau ei hun, gan ystyried y rhesymau y tu ôl i'r dyfarniad cychwynnol wrth benderfynu a ddylid cymeradwyo ceisiadau o'r fath ai peidio.

Y sector radio cymunedol a dyfodol y Gronfa

- 2.21 Mae'r sector radio cymunedol analog wedi aros yn sefydlog, ar ôl cwblhau'r rownd drwyddedu derfynol yn 2020. Mae llond llaw o orsafoedd ar fin cael eu lansio, ond ar hyn o bryd mae cyfanswm o 308 o orsafoedd radio cymunedol yn darlledu ar AM neu FM. Mae pedair trwydded wedi'u hildio rhwng mis Ebrill 2024 a mis Mawrth 2025. Fodd bynnag, pan fyddwn yn clywed am ddeiliaid trwydded yn ystyried rhoi eu trwydded yn ôl, rydym yn eu hannog i weld a oes unrhyw grwpiau lleol eraill a fyddai'n ystyried cymryd y drwydded i sicrhau nad yw gwrandawyr yn yr ardal leol yn cael eu difreinio. Mae'r dull hwn wedi profi i fod yn llwyddiannus mewn rhai achosion.
- 2.22 Ar hyn o bryd, rydym wedi cael 185 o geisiadau am drwyddedau Rhaglenni Sain Digidol Cymunedol (C-DSP), sef trwyddedau radio cymunedol ar gyfer darlledu radio digidol ar amblecsau DAB ar raddfa fach. I gyd, rydym bellach wedi dyfarnu 164 o drwyddedau ac o'r rhain, mae 107 o orsafoedd Rhaglenni Sain Digidol Cymunedol bellach yn darlledu. Mae'r rhai sy'n dal trwydded Rhaglenni Sain Digidol Cymunedol yn gymwys i wneud cais i'r gronfa o'r dyddiad lansio ac wedi hynny, ac mae 57 arall yn cael eu dyfarnu ac yn aros i gael eu lansio. O'r trwyddedau sy'n cael eu dyfarnu, mae 79 yn gyd-ddarllediad uniongyrchol o wasanaethau radio cymunedol analog presennol, ac mae 85 yn wasanaethau newydd i'r farchnad. Rydym yn disgwyl i'r niferoedd hyn barhau i dyfu'n sylweddol dros y blyneddau nesaf oherwydd bod rhaglen drwyddedu amblecs SSDAB yn parhau i gael ei chyflwyno.
- 2.23 Yn ddiweddar, mae Ofcom wedi derbyn cytundeb ariannu newydd gan yr Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon sy'n ein hawdurdodi i weinyddu'r Gronfa yn y flwyddyn ariannol 2025-26 ac yn cynyddu'r gronfa i £900,000 gan ddarparu mwy o gyfleoedd i orsafoedd radio cymunedol presennol fod yn llwyddiannus yn eu ceisiadau am gyllid yn y cyfnod.

Aelodau'r Panel

- 2.24 Mae'r Panel yn cynnwys tri aelod a benodwyd gan Fwrdd Rheoli a Pholisi Ofcom.

Dyma oedd yr aelodau ar gyfer 2024-25:

- Mark Jones, Cadeirydd y Panel, sef un o gyn-weithwyr y BBC sydd â phrofiad helaeth o ohebu, cynhyrchu a rheoli radio;
 - Clare McNally-Luke, Pennaeth Ymchwil a Mewnwelediad Sain yn y Grŵp Strategaeth ac Ymchwil yn Ofcom, sydd â phrofiad helaeth mewn strategaeth a pherfformiad radio masnachol; ac;
-
- Alan Stewart, cyn Bennaeth y Comisiwn Teledu Annibynnol yn yr Alban a chyn- weithiwr Ofcom, sydd â phrofiad helaeth mewn cysylltiadau darlledu a materion cymunedol lleo